

Burgemeester Mathias De Clercq, bevoegd voor ‘clichés over Gent’

Filip De Rynck ziet in het nieuwe Gentse bestuur alweer oude kwalen opduiken. Te veel verkavelde bevoegdheden en kabinetten, te weinig centen voor echte problemen.



FILIP DE RYNCK

Wie? Hoogleraar bestuurskunde (UGent).

Wat? Met een traditie van het jaar stillekes kan ons politieke systeem de problemen van deze eeuw niet aan.

‘We gaan voor een toekomstgericht en positief project, voor alle Gentenaars, in de mooiste stad van de wereld, ons Gent.’

Het exclusief uit versleten clichés opgetrokken discours van de nieuwe burgemeester van Gent Mathias De Clercq (Open VLD) is langer. Ik knipte wat, ter wille van het management van mijn ergernis. Met dit heldere programma landen de coalitiebesprekingen vorige week in Gent ([DS 1 december](#)). De vier partijen hebben de bevoegdheden verdeeld, zoals dat heet. De rust daalt weer neer. We zijn er. Zo werkt en denkt ons politieke systeem, maar ik denk dat het op die manier niet meer werkt.

Bij elke onderhandeling na de lokale verkiezingen leidt dat in onze gemeenten bijvoorbeeld tot een schepen van ‘Jeugd, Cultuur, Bibliotheek’, of ‘Ruimtelijke Ordening, Milieu en Lokale Economie’, of nog ‘Senioren, Noord-Zuid, Andersvaliden’. In Gent en elders wordt daar elke legislatuur opnieuw vrolijk mee gejongleerd, afhankelijk van de voorkeurstemmen, de coalitiebesprekingen, van persoonlijke achtergronden, kennis en voorkeuren, van wikken en wegen tussen mensen en partijen.

Mieke Van Hecke (CD&V) mag straks aan de lopende band huwelijken bezegelen, daar kun je ook wel wat clichés voor gebruiken

Dat kan er dus elke regeerperiode anders uitzien. Correctie: dat ziet er telkens anders uit. Nu eens hangt een ambtelijke dienst af van één schepen, dan weer zijn er twee of drie, afhankelijk van de windrichting en de temperatuur tijdens de onderhandelingen. Die pakketjes zijn pasmunt tussen de partijen. En zo mag Mieke Van Hecke (CD&V) straks aan de lopende band huwelijken bezegelen. Daar kun je overigens ook wel wat

clichés voor gebruiken. Even Mathias bellen, dat was toch zelf al een verstandshuwelijk.

Collegiale afspraken

Dit traditionele politieke gezelschapsspel van schuiven met - blokkendoosbevoegdheden blijft hardnekkig overeind. De demarcatielijnen tussen de schepenen en de partijen zijn getekend. En dan bepalen de kwaliteit van de burgemeester en de persoonlijke verhoudingen tussen de schepenen of er nog discussie mag zijn over elkaars bevoegdheden. Je moet als burger dan wat geluk hebben. We kennen gemeenten waar rond die territoria hoge hekken zijn geplaatst. Ieder graast op zijn veldje en laat de anderen met rust, dat is het motto van het college. We zijn collegiaal in de collegiale afspraak dat we de collega's met rust laten, zolang die ons met rust laten. En we zijn alleen collegiaal in de collegiale afspraak dat er gedonder komt als dat niet meer het geval is.

Een toekomstigbestendig model is dat niet. Samenlevingsproblemen laten zich niet in stukjes knippen. Vroeger hadden deze thema's een beperkte inhoud: milieu was het beheren van het afval, ruimtelijke ordening waren de bouwvergunningen, jeugd waren de jeugdbewegingen ... Nu gaan achter die omschrijvingen, en dwars doorheen die partijpolitieke 'verdeling', maatschappelijke problematieken schuil die zich niet laten opdelen. 'Ruimtelijke ordening' gaat over open ruimte en inbreiding, over nieuwe woonvormen en verdichting voor betere mobiliteit, over fijn stof, eenzaamheid en veiligheid. 'Jeugd' gaat zowel over kansarmoede in gezinnen als over schooluitval en geestelijke gezondheid. 'Veiligheid' gaat over geweld in gezinnen, geweld in het verkeer en dus ook over ruimtelijke ordening.

De duurzaamheidsdoelstellingen, die althans op papier zo populair lijken te zijn bij lokale besturen, illustreren hoe mager en voorbijgestreefd onze overgeleverde methodes van omschrijving van bevoegdheden wel zijn. Met een traditie van het jaar stillekes kan ons politieke systeem de problemen van deze eeuw niet aan.

De beste van Vlaanderen

Voor Gent komen daar de kabinetten bij. De stad Gent heeft nu 82 kabinetsmedewerkers, verdeeld over de burgemeester en elf schepenen, betaald door de Gentse burgers. 82, laat u dat even bezinken. Meer dan het totale aantal ambtenaren in sommige kleinere gemeenten. Gent spant daarmee veruit de kroon in Vlaanderen en is dus inderdaad de beste. Dat systeem mag niet in vraag gesteld worden en lijkt onlosmakelijk bij de bestuurlijke traditie van de stad te horen. Als het over besparingen gaat, dan blijft dat niveau van de organisatie buiten schot.

Ondertussen is de Gentse administratie de laatste jaren flink geprofessionaliseerd, met sterke ambtenaren, en ook dat kost de gemeenschap geld. De kabinetsmedewerkers worden betaald om binnen de

kunstmatig verdeelde bevoegdheden over de schepenen hun schepen te laten scoren. In de relatie met de administratie leidt dat tot onproductieve spanningen en inefficiëntie. Een veel intensere en open samenwerking tussen het college als college en de ambtenaren, burgers en middenveld, is essentieel om rond maatschappelijke opgaven te werken en niet per bevoegdheid te denken. Kan ons politieke systeem dat wel aan, met dat overtal aan partijen en dus te veel partijgedoe, en het overtal aan schepenen, opgesloten in hun verkavelde veldjes?

Wooncrisis

Van maatschappelijke opgaven voor Gent gesproken. Vorige week publiceerde de Task Force Wonen, een samenwerking tussen ambtenaren, experts en het middenveld, een manifest over de wooncrisis in Gent. Van 30.000 Gentse gezinnen, één op de vier, wordt het woonrecht in Gent geschonden. De helft van de Gentenaars huurt en de helft van die huurwoningen is in slechte staat. Er is nood aan een verviervoudiging van het aanbod aan sociale woningen. Op een totaal geschat noodzakelijk budget van 6,5 miljard euro over 20 jaar, voor alle betrokken overheden, zou het stadsbestuur zelf 66 miljoen per jaar in het woonbeleid moeten investeren. In het bestuursakkoord is 90 miljoen voorzien, voor de volledige legislatuur. De bevoegdheden voor deze enorme problematiek zijn alweer verdeeld over drie partijen. Zo zien we de contouren van een ander model: met de beperkte tijd van zes jaar zou een lokaal bestuur kunnen inzetten op drie of vier van dit soort maatschappelijke opgaven. De rest is dienstverlening en goed beheer en dat kunnen de ambtenaren-managers zelf wel aan.

De nieuwe burgemeester, verantwoordelijk voor de bevoegdheid 'clichés over Gent', zei ook nog dat ze als de mooiste stad van de wereld zouden vooroplopen in ongeveer alles, maar dat ze wel geregeld achterom zouden kijken om te zien wie achterblijft. Met het toenemende aantal Gentenaars dat nu op de woonmarkt achterblijft, blijf je misschien beter ter plaatse. Dat wordt in elk geval een interessante vorm van politieke acrobatie. Maar dat is dan weer iets voor de schepenen van Sport. Of de schepenen van Cultuur? Moet ik nog eens navragen.